

**Brief van een goed patriot van Amsterdam wegens het
Postscriptum eens briefs van een regent, gedeputeerd ter
vergadering van Holland, geschreven aan een ander lid van
Staat, over 't geen, 't welk in de vergadering gepasseerd is, of
wederlegging van het Postscriptum uytgegaan onder de naam
van Philalethes**

<https://hdl.handle.net/1874/21226>

873
 (i)
B R I E F

Van een goed Patriot van Amsterdam wegens het Postscriptum eens Briefs van een Regent, gedeputeerd ter vergadering van Holland, geschreven aan een ander Lid van Staat, over 't geen, 't welk in de Vergadering gepasseerd is; of Wederlegging van het Postscriptum uytgegaan onder de naam van Philaethes.

Mijn HEER,

GY sult buyten twijfel al gesien hebben een groot geschrift, gedrukt op de wijze van een Brief, door het welk den Auteur pretendeert, dat de Heeren van de Regering deser Stad schuldig sijn aan Crimen læsæ Majestatis, tegen de souvereiniteit van de Republyk, ter oorzaak der demarches, die zy in dese conjuncture hebben gedaan, en die gevonden worden in de Brief, welke men den Courier van den Heer Ambassadeur van Vrankrijk afgeset heeft. Gy sult ook gelesen hebben de Copie, die van dese laatste Brief uytgegaan is. 'k Weet niet, of gyse gelesen hebt met andere oogten, als de verstaende in de Regering hebben gedaan, en ik weet ook niet, wat oordeel gy'er af geveld hebt, of voor of tegen het beleyd van de Heeren onse Regenten. Ick gedraag my daar over aan alles, 't geen alreeds over dit onderwerp en desen handel gesegt en geschreven is: want het sou een groote temeriteyt voor my wesen, my te willen bemoeyen met de justificatie van onse Heeren, dewijlle sich in dese gelegentheyd al meer gejustificeerd hebben, als 't van noden is, en datse 't noch konnen doen, soo se 't raadzaam oordeelen. Ik zal my vernoeigen, met u te seggen, wat my dunkt van het Postscriptum, gevoegd by dese groote Brief; want gelijk dese plaats niet directelik de Heeren van Amsterdam betreft, en dat ik sie, dat den Heer Ambassadeur van Vrankrijk sich contenteert met aan Haare Hoog-Moogende een genoegsaam groote verklaring gegeven te hebben, over eenigen der valsheden, welken men malicieuselijck in d'ontcyffering van sijn Brief gestelt heeft, en dat hy sich niet en ontwaardigt eenige Confederatie te maken over discoursen, waar van de fondamenten zoo wel sijn omvergestooten, beeld ick my in, dat gy geerne sult weten, welke mijn eygene reflexien daar over sijn.

Den Auteur vangt aan met stoutelik te doemen d'al te groote yver, die den Heer Ambassadeur heeft doen bliken, in de Heeren van Amsterdam te verdedigen. Hy beslyt selfs, dat zulks niet en dient als om hen des te schuldiger te maken: Men sou seggen, dat sijn Excellentie sich onbedachtelik ingewikkeld heeft, om onse Regenten te justificeren; Maar hy bemerkt, niet met welk een onbedachtheid hy zelve een zoo rechmatig beleyd veroordeelt: want de gehele Memorie, welk deselve Ambassadeur aan Hare Hoog-Moogenden heeft overgeleverd, noopende de verkeerde sin die men getracht heeft aan sijn brief te geven, is van 't begin tot het eynd niet anders als een pure getuygenis, 't geen zijn eer en conscientie hem verplicht hebben aan de waarheyd te geven. Indien de justificatie der Heeren van Amsterdam door een noodzakelik gevolg in dese verklaring gevonden word, op wat fundament doemt desen Auteur dan sijn Excellentie wegens al te groote yver? en waar

A

uyt

Handwritten notes: "Aug 1783 12143" and "1634"

uyt befluyt hy, dat fulks niet en dient, als om de Heeren van Amsterdam des te fchuldiger te maken.

Ik twijfel geenfins, indien men getracht had het beleyd der Heeren van Amsterdam misdadig te maken, sonder fich daar toe te dienen van eenige circumftantien, uytgedrukt in de Brief van den Heer Ambaffadeur van Vrankrijk, welke echter in fich felven indifferent zijn; en sonder daar toe te gebruyken verfcheydene valsheden, expreffelijk in verfcheydene ter kwaade trouwe oncyfferde plaatfen gefeld: ik twijfel geenfins, seg ick: of den Heer Ambaffadeur zou gantsch niet getreden hebben in alles, 't geen men de Heeren van Amsterdam fou hebben willen te laft leggen, om hen misdadig te maken; dewijl fy zelve zich veel beter verdedigen konnen, als yemant anders het doen kan. Maar ick vind, dat den Heer Ambaffadeur van Vrankrijk in defe gelegentheyte zeer weynig yvers voor de waarheyte, en voor de gerechticheyt, zou hebben getoont, zoo hy niet een diergelijk getuygenis aan 't gemeen had gegeven, eerftelijk voor hem felve, en vervolgens voor alle de genen die daar eenig intereffe in konnen hebben.

Gy zult aanmerken, zo 'tu belieft, dat de valsheden niet veel komen te koften aan de genen, die een kwaade zaak verdedigen. Defen Auteur zegt stoutelijk, dat den Heer Ambaffadeur van Vrankrijk in fijn Memorie bekent, den Koning, fijn Meeftter, van de zaak geïnformeerd te hebben, niet volgens de waarheyte, en gelijkze is, maar gelijk hy geloofde te moeten doen; en dat hy ten dien eynde circumftantien geallegeert heeft, die niet de rechte zin van de zaak niet overeen komen. 't Is niet waar, dat den Ambaffadeur van Vrankrijk zegt, dat hy den Koning, fijn Meeftter, niet volgens de waarheyte geïnformeert heeft; maar minder moeft men niet verzinnen, om'er de confequentien, die hy van nooden heeft, uyt te trekken: want na dit is'er niemant die zich, als hy dit poftcriptum leest niet in en beeft, dat de Gedeputeerden van hare Hoogmogenden abfolutelijk aan zyn Excelentie eenige groote zaak moeten geproponere hebben, van de welke den Oorlog of de Vrede van Europa, de ruft of de beroerte van defe Staat, dependeerde; en dat, dewijl den Heer Ambaffadeur een geheel andere fwier aan defe zaak heeft gegeven, als de rechte zin meebrengt, door het rapport 't geen hy daar af aan den Koning fijn Meeftter heeft gedaan, men geenig succes meer verwachten moet van alle de Negotiatien, in de welken men met hem foude konnen treden. Ziet daar in der daat het grootfte der inconvenienten; maar by ongeluck voor defen subtilen Redeneerder is'er niets van dit alles in defe gelegentheyte. Hier wort van geen zaak gefproken. De Gedeputeerden van Hare Hoogmogende zijn een compliment aan fijn Excellentie gaan doen, over de Geboorte van den Hertog van Anjou; en by defe gelegentheyte heeft den Heer Ambaffadeur hen te kennen gegeven de goede difpofitie van fijn Allerchrijtelijkfte Majesteit, om de ruft in de Nederlanden te maintineeren, en de Barriere te verzekeren, niet tegenftaende de Declaratie van Oorlog door Spanjen gedaan: en de Gedeputeerden van Hare Hoogmogende hebben alleenlijk aan den Heer Ambaffadeur verzocht, dat hy zulcks in een Memorie wilde inleveren, sonder het welk de Staten Generaal niet delibereren konden. Ziet daar hoe 't eygentlijk met de zaak gelegen is.

De queftie is dan niet van een faak, de queftie is van verfcheydene circumftantien, die alle de marches, welke gedaan zijn om de goeintentien van zyn Allerchrijtelijkfte Majesteit ter kennis der Staaten Generaal te brengen, betreffen. De queftie is van d'ordre van een difcours, te weten, of die, of die eerst gefproken hebben. De queftie is van zyn Allerchrijtelijkfte Majesteit 'tinformeeren, of men veel of weynig naarftigheyt gedaan heeft, om de Staten Generaal in de liberatie te doen treden over d'aanbiedingen, gedaan tot de vrede. Eyndelijk, de queftie is van te weten, of de Gedeputeerden van hare Hoogmogenden, of die van de Stad Amsterdam, tegen
den

den Heer Ambassadeur gefegt hebben, dat men ter Staaten Generaal geen faak in de liberatie legt, als op ingeleverde Memorien; maar dat fulks kan gefchieden, indien de Gedeputeerden, na een Conferentie, onder malkander vinden, dat het geen, 't welke een Minister hen heeft gefegt, een punt van deliberatie moet maken. Ziet daar wat eigenlijk de queftie is. Ik vraag nu, waar defe faak is, en defe foo gewichtige faak, dat alles in difordre is, indien se niet seer naauwkeuriglijk is gerapporteerd. Zegt my eens, mag ik u bidden, Mijn Heer, of alle defe dingen, daar ik foo even afgeprooken heb, geen circumftantien van foodanig een materie fijn, dat een Ambassadeur niet alleenlijk mag, maar dat hy ook selfs dikwils gehouden is, by te voegen, of af te doen, om verſcheidene redenen. Eindelijk, zegt my, of dat geheeten kan worden een gantsch andere ſwier aan de faak geven, als de rechte ſin meebrengt. Ik verfoekt defen Auteurs te ſeggen, met welk een onbeſchaamheyt hy een foo ſtoute valfheyt op 't papier durft ſtellen.

Voor my, ik twijfel geenſins, of alle verftandige lieden ſullen bekennen, dat'er in diergelijke ſuppoſitien iets meer als een ſimpele onrechtvaardigheit is. Ik wenschte, dat ik 'er niets als ignorantie in konde ontdekken; maar 't is de ignorantie niet, die diergelijke dubbelfinnige ſuppoſiten doet verſinnen, ten eynde gelegentheyt te hebben, om 'er allerhande conſequentien, die men van doen heeft, uit te trekken. 'k Laat de redelijke lieden oordeelen, wat het motif van diergelijke redeneringen is, welke ſo ſeer van reden ontbloomt, als met valfheden vervult fijn.

Gy fiet, Mijn Heer, uyt 't geen ik u kom te ſeggen, wat ſoliditeit alle defe ſchoone conſequentien hebben: ondertuſſchen redeneert defen Auteur geftadig op die wijs: want hy vervolgt op de ſelve voet: en na een foo groot inconvenient krachtiglijk geexageereert te hebben, beweert hy, door een vernuftige itreck, dat, wat den Heer Ambassadeur van Vrankrijk oog ſeggen mag, het onmogelijk is, dat een foo gauw Minister die foo veel ſwarigheits maakt in ſijn orders t'overtreeden, en die foo ſeer vreeft den Koning ſijn Meeſter, met belofte te verbinden, de faak anders gerapporteert heeft, als ſe is. Defen Auteur heeft mogelijk nooit een gewiſſer waarheit gefegt. Ondertuſſchen, ſonder ſelve reflexie te willen maken, dat defe gepretendeerde faak, daar hy de verbeelding aftracht t'ontdekken, niet anders en is als de verklaring, welke den Ambassadeur van Vrankrijk aan de Gedeputeerden van defen Staat gedaan heeft, wegens de gevoelens van den Koning, ſijn Meeſter, en een vergadering van verſcheidene circumftantien over het beleid, 't geen men heeft gehouden, vaart hy echter geftadig voort, en houd liſtiglijk ſtaande, dat zijn Excellent die foo groote qualiteiten heeft, geen gantsch andere ſwier, als de ſin meebrengt, aan de faak gegeven kan hebben. 'k Verwonder my niet, dat hy d'andere party, die hy genomen heeft, wil volgen; want indien hy ſig niet en hield als aan defe verſcheidene circumftantien, daar hier alleenlijk de queſtie over is, hy ſou ſien, dat de qualiteit, welke hy aan den Heer Ambassadeur van Vrankrijk geeft, van een gauw en onſichtig Minister om den Koning, ſijn Meeſter, niet te verbinden door avancen tot de vrede, die tot defe tijd toe noch niet ſeer wel aangenomen ſijn geweest; hy ſou ſien, ſeg ik, dat het defe ſelve qualiteit is die foodanig een Minister in diergelijke gelegentheden doet handelen, gelijk 't de voorſigtigheit vereiſcht, inſonderheit ten opſigte van ſaken, welke uit ſich ſelven indifferent fijn.

Siet hier een andere valfheit, die, hoe ſubtiel ſy ook fijn, echter niet minder baarblijkelijk is, als de gene, welke gy geremarqueerd hebt: want, gelijk of 'er noch niet genoeg was aan de ſuppoſitien, welken men in de Brief van den Heer Ambassadeur geſtelt heeft, bouwde den Auteur van defe Brief niet anders als op diergelijke fundamenten, en doet malicieuſelijke in ſijn Poſſcriptum alle de valfcheden vloeten, die hy maar kan. Hy ſuppoſeert met de ſelve ſtouteit, dat den Heer Ambassadeur van Vrankrijk in ſijn Memorie ontkent dat

men,

nen, ten opzichte van het Schip la Regle, het beleid heeft gehouden, uitgedrukt in zijn Brief, om ter dese gelegenheid een Conferentie met de Gedeputeerden der Staaten Generaal te hebben. Dese suppositie is notoirlijk valsch. Den Heer Ambassadeur segt in zijn Memorie, dat hy de particulariteit, die het Schip la Regle betreft, niet geweten heeft van de Heeren van Amsterdam, maar van een Vriend van een der Gedeputeerden ter Staaten Generaal. Hy heeft ook in zijn Brief niet gefegt, dat hy dese particulariteyt van de Heeren van Amsterdam geweten heeft; en de Heeren van Amsterdam seggen ook in hun Declaratie niet, dat sy dese particulariteit aan zijn Excellentie gefegt hebben, of hebben doen seggen. 't Is echter tegen dese ingebeelde contradictie, dat den Auteur van het Postscriptum uitvaart als tegen een openbare overtuiging, welke men in geenerley wijs kan pareren.

Na dit, geloof ik, dat gy u niet meer verwonderen sult, als ik selve doe, over alle d'andere valsche subtielheden, met de welken desen Auteur de waarheyd tracht te verduisteren. 't Is onmogelijk, dat een voortbrengfel van de geest niet al de carafter van zijn Auteur draagt. Dit siet men in het gantsche gevolg; want om gelegenheid te hebben van op zijn mode te besluiten, dat den Heer Ambassadeur van Vranckrijk kwalijk gefondeerd is, als hy in zijn Memorie klaagt, dat zijn Brief kwalik en malicieuslyk ontcyffert is, redeneert hy op dese wijs. De circumstantie, segt hy, die het Schip la Regle betreft, en de periode daar den Heer Ambassadeur aan den Koning, zijn Meester, vertoont, dat men hier de hostilitäten, welke in Vlaanderen gepleegt worden, niet goed kan keuren, vermits sulks de Barriere, door zijn Allerchristelykste Majesteit aan dese Staat toegestaan, ruineren kan, zijn wel ontcyffert. Daar volgt dan uit, segt hy ook, dat de gantsche Brief wel ontcyffert is, dewijl het is geschied op het selve A. B. C. 't geen de sleutel van het Cyffer is.

Indien den Auteur van dese reuenering noch Symptomen heeft, vergeef ik dan hem soodanig een domheid; maar waarom sal men 't hem vergeven, dewijl hy zijn eigene reuenering tegen sich selve keert, voegende straks daar na'er by, dat 'er waarlijk geen sin is in de tweede passasie, daar den Heer Ambassadeur over geklaagt heeft. Valt hy nu niet in een openbare contradictie? Want hy moet bekennen, dat 'er een puure malitie in d'ontcyffering van dese passasie is, dewijl hy pretendeert, dat 'er geen ignorantie is van de sleutel des Cyffers. En in derdaad, soo een Cyffer niet gecomponeerd was als van een simpel A. B. C. sou het niet verdienen, dat men 't gebruikte; maar daar word geen Cyffer gemaakt, 't geen niet verscheidene kolommen heeft van een menigte van woorden, welke in de brieven de gebruikelijksten zijn, en van veele eigene namen, die op het Land passen, daar men een Cyffer om verzind. Gelijk dese voorname woorden, en dese eigene namen, niet uitgedrukt en worden, als door een eenig, getal, is het 'eenemaal onmogelijk soodanig een geschrift t'ontcyfferen, indien men 'er de sleutel niet af en heeft. Dit is d'oorzaak geweest, dat verscheidene woorden van dese Brief ongeontcyfferd gebleven sijn, en dat men 'er verscheidene anderen gesupposeerd heeft, gelijk den Heer Ambassadeur in zijn Memorie heeft aangewesen. Men siet daar een exempel af door het getal van den Heer van Haren, dien men my van goeder hand heeft versekert gesteld te sijn in de plaats van een ander, die meer deels aan de saken heeft, als hy. 'k Zou een swaarigheid maken in te gelooven, dat men hem op dese plaats niet en heeft gesteld, als op eenig licht vermoeden, indien ik niet klaarlijk genoeg en sag, dat het oogmerk, 't welk men heeft gehad, van alle de geenen, die in dese Brief genoemd mochten sijn, hatelijk te maken, den Heer van Haren heeft doen setten; vermits ik geweten heb, dat men niet wel voldaan en was over hem, en sijn Provincie, in 'teenemaal vreedsame gevoelens te sien. Waar blyft nu die schoone consequentie, dat de geheele Brief wel ontcyffert moet wesen, gesteld zijnde dat twee passasien van de selve wel ontcyffert zijn? Ik laat het oordeel aan u, Mijn Heer, en ik ga over tot de rest.

Gy zult aanmerken, zo 't u belieft, dat, wat belangt de passazie, *de Heeren van Amsterdam zijn weinig gealarmeerd, enz.* Waar van den Heer Ambaff. van Vrankrijk de malitie by d'ignorantie van d'oncyffering getoond heeft, den Auteur van het Postcriptum het voor een voddery houd, en nergens voor rekent, in deze passazie gezegt te hebben, *de Heeren van Amsterdam zijn weinig gealarmeerd, enz.* in de plaets van *de Heeren van Amsterdam zijn niet weinig gealarmeerd, enz.* En hy acht het niet, zeg ik, een negatie in een periode te setten, of niet te zetten. Hy vernoeft zich met te zeggen, dat hy niet en begrijpt, wat kwaadaardigheid daar in wezen mag, noch wat inductie men daar af heeft kunnen maken. Waarlijk, men moet bekennen, dat dit zeer onnosfel is. Voor my, ick wil uyt deze valsche zin genige consequentie trekken; want als men vind, gelijk desen Auteur, dat Ja en Neen een en dezelfde zaak zijn, is 'er niet om hem t'antwoorden.

Wat de tweede passazie belangt, waar in den Heer Ambassadeur van Vrankrijk baarblykelijk heeft doen zien, dat de malitie veel meer deels had als d'ignorantie, den Auteur bekend in waarheid, dat 'er geen zin was; en gelijk hy seer wel gesien heeft, dat hy de valsheid, welke men daar in heeft geremarqueerd, en niet kon excuseren, noch de kwaadaardigheid, die gebleeken heeft in de crimineele consequentien, welke de gezeyde Ontcyfferaar heeft doen willen trekken uyt de suppositie van gantsch andere zaaken als de text van de Brief behelst, verblommen, heeft hy daar silfswijgende over heen gestapt: en willende 't over een andere boeg smyten, heeft hy gepretendeerd zich uit deze kwaade pas te redden, met het woord Party, 't geen in deze Periode staat, by 't hair te vatten; en veinzende niet gelezen te hebben, dat 'er staat de goede Party, verklaart hy met een gantsch byzondere Rethorische figuur, dat niemand ooit geweten noch gelooff zou hebben, dat 'er een Party in den Staat was, indien den Heer Ambassadeur van Vrankrijk hem zulke niet bekend had gemaakt. Hy wist zeer wel, dat, zo hy zich aan dit woord goede Party had gehouden, hy te kennen gegeven zou hebben, dat, dewijl 'er een goede Party in den Staat is, daar uyt volgt, dat 'er een andere minder goede Party moet wezen, om ze met geen erger naam te doopen; maar dezen Auteur wil niet weten, wat de goede Party is. Hy heeft het maar op Party gemunt; en zich zelve hier op verflompde, wil hy besluyten, wat men 'er ook tegen seggen mag, dat 'er een heimelijke Party in den Staat gemaakt is, in faueur van Vrankrijk, en waar van de Heeren van Amsterdam het hoofd zijn.

Ondertusschen, gelijk hy rond uit staande houd, dat hy tot dit uur toe niet geweten heeft, dat 'er eenige Party in den Staat was, moet men, om hem te voldoen, hem hier over alle de verlichting geven, welke een so gewichtige zaak verdient. Men moet hem dan leeren, dat, sedert de verandering die de laatste Oorlog in de Regering van de Repub. gemaakt heeft, men siet, dat twee strijdige interesten daar de geesten en de gevoelens verdeelen. Het eerste interest is dat van den Staat en 't Gemeen Best, 't geen alle de goede Patriotten niet anders doet wenschen als de vryheid 't welvaren, en de gerustheid der Republiik, van binnen en van buyten. Het tweede is 't particulier interest, 't geen een onzer Predikanten onlangs geprekt heeft het vyfde Evangelie te zijn, 't welk de weereld volgt. Dit interest is in der daad het krachtig motif, 't geen tegenwoordig de meeste geesten doet werken: Dit is 't, 't geen de beweging geeft aan het primum mobile, 't welk alle d'anderen na zich sleept: en 't zijn deze twee interesten alleen, welke de herten en de neigingen verdeelende, de twee partijen maaken, daar den Heer Ambassadeur van Vrankrijk af gesproken heeft.

Ik geloof, mijn Heer, dat gy wel weet, dat, al had het lang verblijf 't geen den Heer Ambaff. van Vrankrijk hier gehouden heeft, hem niet onderrecht van de strijdige gevoelens, welke in verscheydene perfoonen van de Regering gevonden werden, 't gemeen gerucht

gerugt, 't geen 'er opentlijk af spreekt en 't geen de lieden gemeenlijk door dese differentie van gevoelens onderscheid, hem de selven binnen weinig dagen bekent gemaakt sou hebben. Ik weet, mijn Heer, dat de eerste observatie, welken d'uitheemfche Ministers doen, sijn wegen de verscheide interessen, die in een Staat heerschen, en insonderheid in een populaire Staat, gelijk d'onse is. Maer als het al mogelijk was, dat den Heer Ambassadeur van Vrankrijk dese twee strijdige interessen door sijn eygene verlichtingen niet gekent en had, dat hy se zelfs uit het gemeen gerucht niet en had verstaan, en dat hy maar eenige maanden in dit land had geweest, sou hy alreeds, mijns oordeels, maar al te veel gelegentheids gehad hebben om die te remarqueren, door d'oppositie die 'er gestadig geweest zijn, toen men resolutien van d'uiteerste importantie sou nemen. En hier op sou hy niet lang geweest hebben sonder den Koning, sijn Meester, t'informeren, dat 'er twee partyen in den Staat zijn, een der genen die 't Vaderland met een waarachtige yver beminnen, en d'andere van de genen, die sich bestieren door het oogmerk van hun particulier interest. Hy sou ook niet lang geweest hebben, sonder den Koning, sijn Meester, t'informeren, dat de goede party niet altijd de sterkste is, hoewel se 't noch genoeg zy, om de geen, die zich tegen haar stellen, over de grondwetten der Republiek te doen heen stappen, wanneer sy, tot wat prijs het ook wesen mag, ten einde van hun voornemen willen komen.

Een Ambassadeur ziet die niet genoeg in dit beleid, om aan den Koning, sijn Meester, te zeggen, dat 'er twee partyen zijn, die in de Staat regeeren, sonder dat men echter dese uitdrukking sou konnen nemen voor een overtuigend bewijs, dat 'er een heimelijke Party in den Staat gemaakt is, in faveur van Vrankrijk, gelijk 't den Auteur van het Postscriptum absolutelijk hebben wil? Hier na, vraag ik u, Mijn Heer, in welke der twee Partyen gy selve wesen wilt; en of den Heer Ambassadeur van Vrankrijk geen reden heeft, om de Welgeintentioneerden, ende goede Republiks Lieders in dese goede Party te stellen. gelijk men in sijn Brief ziet.

Ik durf my hier over inbeelden, dat, zoo sijn Excell. om sijn Allerchristelijkste Majesteit wel t'informeren van het detail onser Regering, eens de moeite heeft willen nemen van 'er hem alle de particulariteiten, in de welken een soo grooten Vorst wil treden, om niet onbewust te zijn van alles 't geen de buitenlandfche saken betreft, gelijk hy niet onbewust en is van de geen sijnner Staten, af bekend te maken: hy buyten twijfel aan d'eerlijke Lieders, en aan de beste Hoofden van de Republiek, d'eer gedaan sal hebben van hen in dese goede party te stellen, daar zy inderdaad sonder eenige swarigheid af zijn. Oordeelt dan, of onsen Auteur de Heeren van Amsterdam groot ongelijk doet, met hen, gelijk hy doet, in 't hoofd van de party te stellen, daar den Heer Ambassadeur van Vrankrijk afspreekt, en van een party, bezielt door een waarachtige yver tot het Vaderland, die niet en haakt als na de vryheid, 't welvaren, en de gerustheid van de Republiek. Zegt my dan, bid ik u, in welke plaats onsen Auteur d'ontdekking gedaan heeft van die heimelijke Party, gemaakt tegen den Staat, in faveur van Vrankrijk. Heeft dese gepretendeerde party eenige andere wesenlijkheid als in het ledige van sijn Herffenpan, of liever in de dubbelfinnigheid van sijn Hert.

Dese Man heeft een doordringendheid van geest, die d'inbeelding te boven gaat; want hy vind een contrarieteit, die niemand en fiet, en die ondertusschen, gelijk hy verskert, niet goed gemaakt kan worden, hier in dat van d'eene kant de Heeren van Amsterdam bekennen in hun declaratie, welke sy gemaakt hebben, wegens 't geen in hun conferentien met den Heer Ambassadeur van Vrankrijk gepasseerd is, dat sijn Excellentie dikwils mondelinge verzekeringen van hen gevorderd heeft van de standvastige genegtheid hunner Stadt tot het avancement van de Vrede, maar dat sy 't hebben geweigerd; en dat van d'andere kant den Heer Ambassadeur van Vrankrijk in sijn Memorie segt, dat hy

wel

wel weet, dat een particulier Lid geenige verzekering kan geven, en dat ook zelfs zijn Allerchristelijkste Majesteit zoodanige verzekeringen niet zou willen aanneemen, Ziet daar een gansch notoire contrarieteit, volgens 't gevoelen van dezen Auteur; maar ik verzeker my, dat hy de schijn maakt van niet te zien, dat daar geen andere contrarieteit in is, als de geene welke hy'er door een dubbelzinnigheid in tracht te brengen. Want hy ziet wel, dat men hier in overeenkomt, dat de Heeren van Amsterdam de macht niet hebben van aan den Allerchristelijksten Konink verzekeringen te geven, die hem bevrijden konnen van 't geen hy van de Staten Generaal te vreesen zou hebben, indien hy, om de rust van de Republiik en van haar Frontieren te bezorgen, zijn wapenen elders wilde voeren. Den Heer Ambassadeur van Vrankrijk erkent ook, dat een particulier Lid zoodanige verzekeringen niet kan geven, en dat zijn Allerchristelijkste Majesteit diergelijken ook zelfs niet zou willen hebben; dewijl het gewis is, dat de Staten Generael alleen die konnen geven, soo als se zijn Majesteit zou konnen wenschen. Indien echter den Heer Ambassadeur van Vrankrijk eenigh ressentiment aan de Heeren van Amsterdam betuigt heeft, over de weigering van de mondelinge verzekeringen, die hy van hen heeft geëischt, van de standvastigheyt hunner inclinatie tot de herstelling der Vrede; 't is geweest, om dat hy wist, dat de mondelinge verzekeringen van de standvastigheyt hunner beleid, om de Vrede te hebben, van hen dependeerden: gelijk de positive verzekeringen, welke zijn Allerchristelijkste Majesteit wettelijk kan desireren, als hy zijn wapenen, in faveur van de Republiik, elders wendde, alleenlijk dependeerden van de Staten Generaal. Als het onzen Autheur belieft deze twee soorten van verzekeringen in eene eenige te confonderen, is 't hem ook geoorlofd alle de contrarieteit te vinden, welke hy hier over tracht ten toon te stellen. Maar die lieden, die niet voor ingenomen zijn, oordeelen ~~te gansch anders~~.

Men heeft deze Man maar te volgen, om hier af t'eenemaal overtuygt te zijn, dat hy zich niet ontslaan kan van deze hallucinatie, door welker middel hy d'anderen tracht te bedriegen, gelijk hy zich eerst bedrogen had. Aldus doet hy ook ter zaak van een der Geestelijken van den Heer Ambassadeur van Vrankrijk. *Men wilde*, zegt hy, *hem in de gemelde Memorie by de genen, die hem niet en kennen, voor een onnozele doen gaan; maar hy is een gansch ander Man by de genen, die hem kennen.* Zegt my eens ter goeder trouwe, bid u ik, of het is een Man voor een onnozele doen gaan, te zeggen, dat hy niets en weet van het geen des Konings zaaken betreft? Dit zijn d'eygene termen van de Memorie. Zoo het in der daad waar was, 't geen dezen Auteur supposeert, dat het is onnozel zijn, niets te weten van des Konings zaaken, zult gy my bekennen, Mijn Heer, dat'er een zeer groot getal van onnozelen zou wezen, zelfs onder de gaauwste Rechtsgeleerden. Voor my, dewijl ik niet weet, waar ik zoodang een verdwaaldheyt aan toe zal schryven, wil ik hem meer rechts doen, en gelooven, dat hy zoo kwaalijk niet en redeneert, als by gebrek van beter redenen t'allegeren te hebben, wanneer hy vindt, dat het voor zijn intrest absolutelijk noodzakelijk is de geesten te voorkomen, en delieden te misleiden, tot wat prijs het ook wezen mag. 'k Wil ook wel recht doen aan den Priester van zijn Excellentie, en verklaren, dat men hem geen groot ongelijk doet, met te zeggen, dat hy niets van des Konings zaaken weet. 'k Verzeker my, dat alle de geenen, welke ten Huuze van den Heer Ambassadeur van Vrankrijk verkeren, wel weten; dat het zoo is. 't Is waar, dat het te wenschen was, dat hy'er meer afwist; want by gebrek van de staat der saaken te weten, zou hy aan een ander Geestelijke de tyding niet geschreven hebben, die expresfelijk aan 't Haagsche Hof gezegt word, om tot het oogmerk, 't geen men sich daar voorgestelt had, te geraaken.

Ik zal my niet ophouden met t'antwoorden op de gevoelige en rechte ongeneugte, welke dese eerlijke Man getuygt, wegens de verblintheyd der Heeren van Amsterdam, die, segt hy, wel een soo kwaad beleid hebben willen houden, en het land, door hun weigering tot de werving, voor d'uiteerste gevaren bloot stellen. Dit betreft onse Heeren Regenten, die 't tot hier toe noch nooit ontbroken heeft aan bondige redenen, om hun beleid t'authoriseren. 'k Zal ook niet antwoorden op het seggen van desen Auteur, dat de conditien van de vrede niet van desen Staat, van waar Spanjen, dependeren. 't Zou my niet swaar vallen, te toonen, dat men niet heeft gewild, en dat men noch niet wil, dat se van dese Staat dependeren. Men kan hier over het antwoord zien in een declaratie, sedert weinig tijds in dese Stad gedrukt, alwaar den Auteur insonderheid seer klaarlijk bewijst, dat de herdnekkigheid der Spanjaarden, gelijk ook hun declaratie van oorlog, soo ontijdig gedaan, volgens de bekentenis van alle de Vorsten van Europa, nergens van daan komen als van het secours, 't geen dese Staat aan hen gegeven heeft, spoediger, en de helft grooter, als sy volgens het Tractaat gehouden was.

't Zou zeer swaar gevallen hebben, dat den Auteur van het Postscriptum, na van 't begin af tot het eind toe een lange reeks van valsche redeneringen te hebben gemaakt, vermits hy ze altemaal gesteund heeft op valschelijk gesupponeerde gronden, niet eindelijk met iets diergelijks belluyten zou, gelijk gy zoo terstond zult zien: want een der krachtigste redenen, daar hy zich af dient, om de Heeren van Amsterdam aan te porren tot uit de kwaade party te treden, in de welke men hen door Cabalen heeft willen trekken, is hen te vertoon datze niet beter zouden kunnen doen, dewijl den Heer Ambassadeur van Vrankrijk in sijn Memorie verklaart, dat'er een groote dispositie in de gantsche Regering is, om alle de differenten in der minne t'eindigen. Deze Man kan zich zelyen niet ontvallen; en hy is zoo zeer gewent te denken, dat hy niet anders kan zeggen, dan dat men gezegt had, dat sijn geeft hem mogelijk tegen sijn dank vervoert.

Ziet hier wat den Ambassadeur van Vrankrijk zegt: *dat hy in 't algemeene hier een begeerte geremarqueert heeft om alle de Differenten liever in der minne, als door de weg der wapenen, geeindigd te zien.* Niet was ooit waarachtiger als deze woorden; dit is de begeerte van alle de Provincien; dit is de begeerte van alle de Steden; eindelijk, dit is de begeerte van al het volk; en deze algemeene begeerte vertoont zich hier opentlijk tot alle uren, en in alle plaetsen. Maar het is gantsch niet waar, dat sijn Excell. gezegt heeft, dat'er een groote dispositie in de gantsche Regering was, om alle de differenten inder minne t'eindigen. Inderdaet, sijn Excellentie kan het niet gesegt hebben; dewijl dese dispositie van de gantsche Regering sig nog door effecten niet getoont en heeft, hoewel den Heer Ambassadeur van Vrankrijk in drie maanden vier Memorien heeft ingelevert, over expedienten tot de vrede, zonder dat echter hare Hoog-Moogenden noch daer over gedelibereert hebben; 't geen soo veel te wonderlijker is, alsoo een aangeboden Treves van twintig jaren van al de wereld goed gekeurt word, en insonderheyt van de Vorsten, welke sich in de herstelling der vrede t'meeft interesseren.

Siet daar, mijn Heer, de remarques, die ik gemaakt heb, in 't lezen en confronteren van de Brief van den Heer Ambassadeur van Vrankrijk, de Verklaring welke sijn Excellentie door sijn Memorie aan hare Hoog-Moogende daar af gegeven heeft, de Declaratie van de Heeren onse Regenten, en het Postscriptum van die groote Brief die vuur en vlam tegen hen uytbraakt. Indien gy de moeyte wilt neemen van, na my, de confrontatie deser stukken te maaken, 'k twijffel geenstins of gy zult mijn remarques seer rechtmaatigh vinden.